

Наталія ІШУНІНА
Київ

ТОВАРИСТВО “УКРАЇНА - ФІНЛЯНДІЯ”: ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ, ДІЯЛЬНІСТЬ, ПЕРСПЕКТИВИ

В Україні важливою ланкою міжнародних громадських зв'язків є діяльність двосторонніх товариств дружби із зарубіжними країнами, початок створення яких співпав з оголошенням Декларації про державний суверенітет. Ці нові українські громадські організації об'єднані у Федерацію товариств зв'язків із зарубіжними країнами, яка на сьогодні є однією з основних координаторів міжнародної громадської діяльності. Важливість створення і роботи таких громадських об'єднань засвідчена владними структурами нашої країни. Так, зокрема, 26 лютого 1999 року на Зустрічі міністра закордонних справ України Бориса Тарасюка з представниками товариств дружби – членів Федерації, було зазначено, що товариства зарекомендували себе як помітна сила народної дипломатії. Вони роблять відчутний внесок у розбудову міждержавних відносин України із зарубіжжям. Наявність таких організацій вказує на рівень демократизації та цивілізованості нашого суспільства.

В Україні, яка проголосила свою незалежність тільки у 1991 році, завжди існував потяг до нав'язування контактів з тими державами, які вже мали достатній досвід суверенного існування. Однією з таких країн є Фінляндська Республіка, яка має вже більше ніж 80-річну самостійну історію. Відносини між нашими країнами були традиційно добросусідськими, тому досить природнім і органічним став факт створення одним з перших серед українських товариств дружби наприкінці 1992 року саме Товариства “Україна – Фінляндія”.

Товариство “Україна – Фінляндія” було засновано 9 грудня 1992 року і зареєстроване Міністерством юстиції України 5 травня 1993 року¹. З самого початку діяльності Товариства і до тепер його очолює проректор Національного Технічного Українського Університету “Київський Політехнічний Інститут”, професор Борис Циганок. Віце-президентом Товариства є відома перекладач фінської літератури, член Співки перекладачів Фінляндії, представниця фінської діаспори в Україні Емма Лисецька.

Головна мета Товариства полягає у сприянні розвитку і зміцненню всебічного співробітництва і дружби між громадянами України та Фінляндії, взаємному ознайомленню з історією і культурними традиціями наших країн, досягненнями в галузі економіки, науки, культури, техніки, охорони навколишнього середовища, освіти і спорту. Товариство сприяє встановленню широкого діалогу між громадськістю України та Фінляндії, розвитку людських контактів та обмінів. Завданнями Товариства є також встановлення і розвиток зв'язків із організаціями, установами і окремими особами у Фінляндії, зацікавленими у поглибленні дружніх зв'язків з Україною; участь у спільних українсько-фінляндських заходах гуманітарного характеру; всебічне сприяння розширенню українсько-фінляндських ділових зв'язків, взаємному пошуку партнерів у сфері бізнесу, допомога у встановленні професійних контактів; сприяння вивченню і поширенню фінської мови в Україні та української у Фінляндії; підтримка у встановленні партнерських відносин між містами і областями України та Фінляндії, дружніх стосунків між органами місцевого самоврядування; сприяння контактам між підприємствами, установами, навчальними закладами, громадськими організаціями, сім'ями, приватними особами обох країн з питань, що відносяться до статутної діяльності Товариства; обмін з організаціями та окремими особами у Фінляндії інформаційними та культурно-освітніми матеріалами².

Товариство має всеукраїнський статус, тобто мережу місцевих осередків у 13 областях та містах України. Найбільш активно і стабільно працюють осередки в містах-побратимах фінських міст – Одесі, Запоріжжі, Ялті, Києві.

У Фінляндії партнером Товариства стало створене на півроку раніше Товариство “Фінляндія – Україна”, центральне правління якого знаходиться в місті Тампере. У 1993 році між Товариством “Україна – Фінляндія” та його фінляндським партнером було підписано Угоду про співробітництво, в якій зазначено, що співробітництво між товариствами здійснюватиметься на основі принципів незалежності, рівності, взаємної поваги, невтручання у внутрішні справи один одного, міжнародної солідарності, має позитивно впливати на розвиток дружніх відносин між Україною та Фінляндією, товариства сприятимуть проведенню у життя положень міжурядових угод, договорів та програм українсько-фінляндського співробітництва у галузях культури, науки, літератури, мистецтва, освіти та спорту, товариства спільно проводитимуть в Україні та у Фінляндії заходи по ознайомленню громадськості з життям та культурами обох народів – конференції, конгреси, семінари, симпозиуми, екологічні та благодійні акції, обмін делегаціями, мистецькими колективами, тургрупами представників громадськості, групами дітей на відпочинок³.

Найбільший внесок у продуктивний розвиток відносин між товариствами з фінського боку зробили багаторічний голова Товариства “Фінляндія – Україна” пан Пертті Палтіла, виконавчий директор пан Тимо Мустонен та заступник голови пан Віктор Підберезний.

Одним з перших заходів, до яких долучилось Товариство “Україна – Фінляндія”, стали масштабні Дні України у Фінляндії, які відбулись з 9 по 14 травня 1994 року у чотирьох містах Фінляндії – Хельсінкі, Тампере, Оулу та Лахті. Під час Днів відбулися численні концерти українських артистів з Києва, Запоріжжя та Одеси, були розгорнуті фотовиставки, а також промислова виставка в Хельсінкі. Учасники Днів зустрічалися із лордом-мером столиці Фінляндії, представниками уряду та громадських організацій країни. Мистецтво українських артистів тепло сприймалось фінськими глядачами, користувалися популярністю й художні виставки. Делегація Товариства мала багато зустрічей з членами товариства-партнера, з прихильниками розвитку дружби і співробітництва між Фінляндією й Україною.

На відзначення визначних дат в історії дружньої Фінляндії Товариство провело низку заходів – зокрема, з нагоди Національного свята Фінляндії – Дня Незалежності відбулися дружні зустрічі, “круглі столи” з проблем українсько-фінляндських взаємин, в яких брали участь фінські дипломати, акредитовані в Україні, представники фінських фірм, які працюють на українському ринку, науковці, митці, студентська молодь.

У 1997 році разом із Посольством Фінляндії в Україні Товариство провело екологічну акцію – в містах України демонструвалась фотовиставка “Фінляндія – земля міриади озер”. Оскільки за останніми підрахунками у Фінляндії знаходиться 187888 озер, екологія яких дбайливо охороняється, ця країна може поділитися своїм багатим природоохоронним досвідом з Україною, яка постраждала від багатьох екологічних катастроф, найстрашнішою з яких є Чорнобильська. Під час демонстрації виставки Україну відвідав відомий фінський еколог професор П.Севола, який виступав з лекціями про екологічну ситуацію у Фінляндії та про досвід природоохоронних заходів, які проводяться країною для збереження її навколишнього середовища. Акція була визнана важливим кроком до нав’язування українсько-фінського співробітництва в екологічній галузі. Непересічним залишається той факт, що фотовиставка була організована саме в рік 80-річчя Незалежності Фінляндії і, проїхавши всією Україною, дала уявлення багатьом українцям про сувору, але неповторну красу цієї північної країни⁴.

Товариство долучається і до наукових розробок з проблем українсько-фінляндських взаємовідносин. Так, кандидатом історичних наук Віктором Пилюпенком було здійснено видання надзвичайно цікавих наукових праць, які стосуються саме цієї проблематики. Про перші контакти України й Фінляндії у 1917 – 1918 рр. одразу ж після набуття Фінляндією незалежності розповідає книга “Україна в переломні часи” – спогади першого Посла Фінляндії в УНР Германа Гуммеруса. Фінською мовою виданий курс лекцій з історії України для студентів Суомі. Побачив світ і збірник наукових статей “Україна – Фінляндія”, де зроблено першу спробу об’єднати дослідження з різних галузей гуманітарних наук, дотичні до українсько-фінської проблематики. Саме з приводу виходу в світ цих видань і відбувся у грудні 1997 року “круглий стіл”, на якому обговорювались проблеми історичних взаємозв’язків між нашими країнами і народами, адже Фінляндія була однією з небагатьох країн, що визнали Україну, як суверенну державу ще за часів УНР 1917 – 18 рр., і мали в Києві свої посольства. В “круглому столі” взяли участь викладачі і студенти історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Особливої уваги заслуговує виступ професора Валентини Борисенко, яка ознайомила присутніх з видатною науково-культурною пам’яткою – альбомом українського етнографа Юрія Павловича, який на початку ХХ століття, перебуваючи у Фінляндії, робив пейзажні замальовки, малював архітектуру, одяг фінів.

27 – 28 травня 1999 року Товариство “Україна – Фінляндія” організувало Міжнародну конференцію “Калевала”: фінський внесок до європейської духовності”. Конференція була присвячена 150-річчю фінського національного епосу “Калевала”, відомого на весь світ. Збірка фінського епосу (фінські народні пісні, руни) вперше була видана 1835 року зусиллями Еліуса Леннрота. Вона мала 32 руни, понад 12 тисяч рядків. Еліус Леннрот та його учні, серед яких виділяється Даніель Европеус, підготували та видали 1849 року нове видання “Калевали”, яке мало вже 50 рун, 22 795 рядків та дійшло до наших днів. В Україні перекладачем “Калевали” був Євген Тимченко, який зробив переклад у 1901 році.

Конференція зробила відчутний внесок у розвиток українсько-фінляндських наукових зв’язків. З цікавими доповідями на конференції виступили др.Ейно Копонен з Хельсінського університету, представник Університету м.Тампере Мірва Маттіла, Паула Яасалмі-Крюгер з Університету м.Гамбурга, а також видатні українські філологи та перекладачі – член.-кор. НАН України Л.Непокупний, професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка К.Тищенко, перекладач фінської літератури Е.Лисецька та інші.

При Товаристві “Україна – Фінляндія” створені і працюють курси фінської мови. Натхненниками створення курсів виступили президент Товариства професор Борис Циганок та видатний філолог, професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка Костянтин Тищенко. Традицією

стали відкриті заняття з фінської мови, в яких беруть участь курсанти та студенти, що вивчають фінську мову під керівництвом професора Тищенко у вузах м.Києва. Так, напередодні 82-ї річниці Незалежності Фінляндської Республіки такі заняття були проведені у Лінгвістичному музеї КНУ. Окрім курсантів, у заняттях взяли участь студенти Київського національного університету – географи та філологи Інституту міжнародних відносин при КНУ та НТУУ “КПІ” – лінгвісти й фахівці поліграфії. Учасники занять продемонстрували глибокі знання мови. Запрошені для участі в заході дійшли висновку, що фінська мова має перспективи в Україні: в молоді є бажання її вивчати. Товариство “Україна – Фінляндія” є чи не єдиним осередком в Україні, де створені курси фінської мови, це є надзвичайно перспективний напрямок роботи товариства. Ті, хто з різних причин виявив бажання вивчати фінську мову в подальшому стають членами Товариства. Залучаючи до своїх лав молодь, Товариство працює на перспективу.

Діяльність Товариства достатньо широко висвітлювалася в засобах масової інформації, як України, так і Фінляндії. В Україні роботу Товариства та його регіональних осередків висвітлювали такі газети, як “Київський вісник”, “Вісті з України”, “Український форум”, “Столиця”, “Независимость”, “Вечерняя Одесса” та інші. Репортажі про заходи, що проводило Товариство регулярно з’являлися в українських теле- та радіопрограмах. Фінські “мас медіа” також не обійшли увагою Товариство “Україна – Фінляндія”. Зокрема, фінська газета “ILTALENTI” вмістила схвальні відгуки про його роботу⁵.

Під час офіційного візиту у 1998 році тодішнього президента Фінляндії пана Мартті Ахттісаарі до України відбулася коротка зустріч пана Президента із головою Товариства “Україна-Фінляндія” професором Б.Циганком. Президент М.Ахттісаарі був зворушений тим фактом, що прихильники українсько-фінської дружби створили власну організацію, яка в міру своїх можливостей сприяє активізації розвитку добрих стосунків між нашими країнами.

Таким чином, діяльність Товариства “Україна – Фінляндія” можна визнати вагомою складовою частиною українсько-фінляндських міждержавних відносин.

---

¹Поточний архів Товариства “Україна – Фінляндія”.

²Там само.

³Там само.

⁴Там само.

⁵“Emma ja Natalija levittavat Suomi-tietoutta Ukrainassa” – “ILTALENTI”, 6.9.1997.